

REFERAT Landdistriktsudvalget d. 16-04-2026

Mødedato Torsdag d. 16. april 2026 kl. 16:00

Mødested Virringvej 7, 8960 Randers SØ

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Landdistriktsudvalget besøger Virring.....	4
Introduktion til udvalgets økonomi.....	5
Regnskab 2025 og overførsel af uforbrugte bevillinger til 2026 - landdistriktsudvalget.....	6
Orientering om markedsføringskampagnen.....	8
Fastlæggelse af indhold og omfang af lodsejere dialogen i 2026 i tilknytning til udrulningen af byrå	10
Prioritering af grøn trepart projekter, hvor der søges samarbejde med naturfondene.....	15
Årlige informationsmøder om områdefornyelse i Mellerup.....	18
Byfornyelsesplan for Randers Kommunes landdistrikt 2026.....	19
Dialogmøder om områdefornyelse i de nyudpegede landsbyer.....	21
Status på landsbypuljen.....	23
Analysepunkter til lokal landdistriktsredegørelse.....	25
Besigtigelsestur 2026.....	27
Drøftelse af plansager uden for Randers.....	29
Sagsstyringsliste pr. 27. marts.....	30
Anmodning fra Henning Munkholm Eriksen, Liberal Alliance vedr. klimasikring i landdistrikterne.	32
Lukket: Kondemnering af bolig	34
Forvaltningen og formanden orienterer.....	35
Digital underskrift for tilstedeværelse.....	36

Punkt 37: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-G01-49-23

Beslutning

Godkendt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Punkt 38: Landdistriktsudvalget besøger Virring

00.05.00-P35-5-26

Resumé

Landdistriktsudvalget besøger ved dagens møde Fælleshuset i Virring.

Mødet foregår derfor i Virring på adressen Virringvej 7, 8960 Randers SØ.

I Virring har man blandt andet arbejdet med at istandsætte Fælleshuset i Virring.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at besøget i Virring tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget besøger ved dagens møde Fælleshuset i Virring. Fælleshuset fungerer som byens samlingspunkt og kan udlejes til arrangementer.

Virring er en mindre landsby med cirka 60 indbyggere, beliggende 14 km sydøst for Randers.

Fælleshuset i Virring er det seneste mødested, der har opnået status som forsamlingshus i kommunen. Det blev besluttet på udvalgsrådet den 19. maj 2022.

Fælleshuset i Virring var oprindeligt opført som et stolpehus på lejet grund i byen. I 2021 besluttede Virring og Omegns Borgerforening at opkøbe grunden med støtte fra ELRO-fonden. Siden har en gruppe frivillige fra byen arbejdet med at sætte fælleshuset i stand. Det har blandt andet resulteret i en større om- og tilbygning i 2025, hvor fælleshuset gennemgik en omfattende renovering af toiletforhold, køkken, facade og adgangsforhold med støtte fra Landsbypuljen samt øvrige fonde og puljer.

Fælleshuset er nu handicapvenligt og udvendigt vedligeholdelsesfrit.

Ved besøget vil udvalget mødes med repræsentanter fra Fælleshuset i Virring.

Mødet afholdes i Virring på adressen Virringvej 7, 8960 Randers SØ.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Punkt 39: Introduktion til udvalgets økonomi

00.01.00-A00-40-25

Resumé

Forvaltningen holder et kort oplæg om rammerne for udvalgets økonomi og deres budget.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at orienteringen tages til efterretning

Beslutning

Taget til efterretning.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Forvaltningen introducerer til udvalgets økonomi

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen

Bilag

Introduktion til udvalgets økonomi

Punkt 40: Regnskab 2025 og overførsel af uforbrugte bevillinger til 2026 - landdistriktsudvalget

00.32.10-Ø00-2-25

Resumé

Forvaltningen fremlægger regnskab 2025 for landdistriktsudvalget, samt opgørelse over uforbrugte bevillinger på drift og anlæg, som søges overført til 2026. Udvalgets regnskabsmateriale indgår i det samlede regnskab for 2025, som forelægges økonomiudvalget og byrådet på møderne henholdsvis den 20. og 27. april 2026.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

- 1. at orientering om regnskab 2025 og overførsler af uforbrugte midler til 2026 tages til efterretning og indarbejdes i den samlede sag, som forelægges byrådet

Beslutning

Taget til efterretning.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Sagen indeholder en præsentation af regnskab 2025 på landdistriktsudvalgets bevillingsområde. Der kan ses en detaljeret gennemgang af regnskabsresultatet i de vedlagte bilag.

Drift

Nedenstående tabel indeholder budget- og regnskabstal for 2025 på driften på Landdistrikt.

Service (mio. kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget ekskl. overførsler	Regnskab	Årets resultat ekskl. overførsler	Overførsler 2024	Årets resultat inkl. overførsler 2024	Overførsler til 2026
Landdistrikt	4,1	4,0	5,3	1,4	-7,3	-5,9	-5,9
Byfornyelse	1,8	1,8	1,7	-0,1	0,3	0,2	0,2
I alt	5,9	5,8	7,0	1,3	-7,0	-5,7	-5,7

Årets resultat: Positivt tal lig med merforbrug/mindreindtægt. Negativt tal lig med mindreforbrug/merindtægt.

Overførsler: Positivt tal lig med overførsel af gæld. Negativt tal lig med overførsel af opsparing.

Det samlede regnskab for landdistriktsudvalget viser et merforbrug på 1,3 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget ekskl. overførsler. Den overførte opsparing reduceres dermed fra 7,0 mio. kr. til 5,7 mio. kr. Beløbet overføres til 2026. Overførslen består hovedsageligt af bevillinger til flerårige projekter, som løber udover 2025. Størstedelen af overførslerne er dermed allerede disponeret.

Årets forbrug i 2025 for Landdistrikt var på 5,3 mio. kr., og der var dermed et merforbrug på 1,4 mio. kr. Den overførte opsparing fra 2024 til 2025 reduceres fra 7,3 mio. kr. til 5,9 mio. kr., som overføres til 2026.

Årets resultat for Byfornyelse viser et forbrug på 1,7 mio. kr. Byfornyelse har dermed haft et mindreforbrug på 0,1 mio. kr. Den overførte gæld falder dermed fra 0,3 mio. kr. til 0,2 mio. kr., som overføres til 2026.

For en uddybende redegørelse af regnskabsresultatet henvises til regnskabsbemærkningerne (bilag 1)

Konsekvenser for 2026-29

For Landdistrikt er overførslerne til 2026 disponeret på de projekter, midlerne oprindeligt er bevilget til. På projekter, som er afsluttet uden brug af alle de bevilgede midler, føres restbudgetterne tilbage til Landdistriktspuljen, Landsbypuljen og LAG-puljen og kan derfra disponeres på ny.

Anlæg

Skattefinansieret anlæg

Nedenstående tabel indeholder budget- og regnskabstal for 2025 på anlæg.

Skattefinansierede anlæg (mio. kr.)	Oprindeligt budget	Korrigeret budget ekskl. overførsler	Regnskab	Årets resultat ekskl. overførsler	Overførsler 2024	Årets resultat inkl. overførsler 2024	Overførsler til 2026
Plan, By og Natur	1,4	-0,8	3,0	3,7	-24,3	-20,6	-20,6
I alt	1,4	-0,8	3,0	3,7	-24,3	-20,6	-20,6

Det samlede anlægsforbrug i 2025 har været på 3,0 mio. kr. I forhold til korrigeret budget ekskl. overførsler er der tale om et merforbrug på 3,7 mio. kr. Da der er overført opsparing fra 2024 på 24,3 mio. kr. udgør resultatet inkl. overførsler 20,6 mio. kr., som overføres til 2026.

For en uddybende redegørelse af regnskabsresultatet henvises til regnskabsbemærkningerne (bilag 1).

Bevillinger samt overførsler på de enkelte anlægsprojekter fremgår af anlægsoversigten (bilag 2).

Konsekvenser for 2026-29

Flere af anlæggene løber over flere år, og overførslerne er her et udtryk for tidsforskydninger i projekterne. Overførslerne forventes derfor anvendt hen over de kommende år.

Overførsler 2025-26

Overførslerne er opgjort til -5,7 mio. kr. på driften og -20,6 mio. kr. på anlæg. Beløbene ønskes overført til 2026.

For en uddybende redegørelse af overførslerne på driften henvises til overførselsskemaet (bilag 3) og for overførslerne på anlæg til anlægsoversigten (bilag 2).

Økonomi

Regnskabet giver ikke anledning til særlige bemærkninger på landdistriktsudvalgets område.

Bilag

Regnskab 2025

Bilag 1 Regnskabsbemærkninger LDU

Bilag 2 Anlægsoversigt LDU

Bilag 3 Overførselshæfte LDU

Punkt 41: Orientering om markedsføringskampagnen

04.21.00-P20-1-24

Resumé

Landdistriktsudvalget besluttede i januar 2025 at igangsætte en ny markedsføringskampagne for kommunens landdistrikter. I den forbindelse blev byerne/områderne Værum, Øster Bjerregrav og Landsbyklyngen Kronjylland udvalgt som indsatsområder i markedsføringskampagnen.

Denne sag er en orientering om markedsføringskampagnens status og proces. Samtidig bedes udvalget forholde sig til en foreslået fordelingsnøgle mellem de tre delkampagner.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning
2. at den foreslået fordelingsnøgle godkendes.

Beslutning

1. at taget til efterretning.
2. at godkendt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget har tidligere gennemført en markedsføringskampagne, der i 2019 resulterede i seks by specifikke kampagner for byerne Asferg, Fårup, Spentrup, Langå, Uggelhuse og Havndal. De by specifikke markedsføringskampagner blev afsluttet med, at der blev skabt grafiske udtryk for hver by, samt at der blev reklameret for bosætning i disse byer gennem flere kampagner.

På udvalgsmødet den 15. januar 2025 besluttede Landdistriktsudvalget at igangsætte en ny markedsføringskampagne for at fremme bosætning i tre nye områder i kommunens landdistrikter.

Udvælgelsen af de tre områder blev gennemført via en åben ansøgningsrunde, hvor forvaltningen modtog otte ansøgninger fra forskellige områder. Ansøgningerne blev vurderet af forvaltningen og efterfølgende forelagt udvalget. På Landdistriktsudvalgets møde den 10. april 2025 blev det besluttet, at Værum, Øster Bjerregrav og Landsbyklyngen Kronjylland skal modtage markedsføringskampagnemidlerne.

Udvalget besluttede desuden, at kampagnen gennemføres af kommunens kommunikationsafdeling, og at der afsættes i alt 600.000 kr. fra landdistriktspuljen til formålet.

Denne sag orienterer om processen bag markedsføringskampagnen indtil videre, samt den videre proces frem mod gennemførelse og afslutning af kampagnen.

Processen indtil nu

Markedsføringskampagnen blev indledt med et kickoffmøde i september 2025, hvor alle tre byer/områder deltog samlet og blev præsenteret for kampagnens rammer og proces. På mødet arbejdede hvert område med en SWOT-analyse for at afdække styrker, svagheder, muligheder og udfordringer i forhold til byens/områdets indhold i den kommende kampagne.

I januar afholdt forvaltningen efterfølgende møder med hver enkel by/hvert enkelt område. På møderne blev borgerne præsenteret for forvaltningens udkast til en kernefortælling for det enkelte område, som skal danne grundlag for den videre markedsføringsindsats. De enkelte kernefortællinger fremgår af bilag 1 – 3. Borgerne bidrog desuden med input til relevante cases og prioriterede fokusområder for deres lokale kampagne.

De indsamlede erfaringer og input fra møderne indgår i det videre arbejde med at udarbejde de stedspecifikke markedsføringskampagner.

Den videre proces

Forvaltningen arbejder aktuelt videre med at udvikle individuelle grafiske identiteter for de tre byer/områder samt med at identificere relevante personer og steder, der skal indgå i de respektive kampagner. Herefter vil der blive produceret materiale til brug i de endelige kampagner.

I maj afholder forvaltningen møder i de enkelte byer/områder, hvor kampagnens samlede indhold, visuelle udtryk og valg af markedsføringsplatforme præsenteres.

Kampagnen forventes herefter igangsat og udrullet i juni måned.

Økonomisk fordeling af midlerne

Landdistriktsudvalget besluttede på udvalgsmødet den 10. april 2025, at de 600.000 kr., der er afsat til markedsføringskampagnen, kan fordeles differentieret mellem de tre delkampagner.

Forvaltningen foreslår en fordelingsnøgle på 40/40/20 mellem Øster Bjerregrav, Landsbyklyngen Kronjylland og Værum.

Begrundelsen herfor er, at Øster Bjerregrav og Landsbyklyngen aktuelt vurderes at have det største markedspotentiale som følge af et større udbud af bosætningsmuligheder. Værum har derimod et mere begrænset udbud af boliger til salg og vil derfor primært have fokus på at skabe opmærksomhed om områdets beliggenhed og kvaliteter.

Det planlægges desuden at tilknytte et eksternt bureau til håndtering af SoMe-annonceringen med henblik på at sikre den bedst mulige udnyttelse af budgettet gennem målretning, optimering og løbende justering. Udgiften til bureauet afholdes af den overordnede bosætningspulje, så det fulde beløb, der er afsat til kampagnerne, i videst muligt omfang kan anvendes til selve annonceringen.

Økonomi

Landdistriktsudvalget besluttede på udvalgsmødet den 15. januar 2025 at afsætte 400.000 kr. i 2025 og 200.000 kr. i 2026 fra landdistriktpuljen til markedsføringskampagnen.

Landdistriktsudvalget besluttede på udvalgsmødet den 10. april 2025, at de 600.000 kr., der er afsat til markedsføringskampagnen, kan fordeles differentieret mellem de tre delkampagner.

Forvaltningen foreslår en fordelingsnøgle på 40/40/20 mellem Øster Bjerregrav, Landsbyklyngen Kronjylland og Værum. Det indebærer, at der afsættes ca. 240.000 kr. til henholdsvis Øster Bjerregrav og Landsbyklyngen Kronjylland og ca. 120.000 kr. til Værum.

Bilag

Præsentation for LDU 16 april 2026

Kernefortælling - Øster Bjerregrav

Kernefortælling - Værum

Kernefortælling - Landsbyklyngen Kronjylland

Punkt 42: Fastlæggelse af indhold og omfang af lodsejere dialogen i 2026 i tilknytning til udrulningen af byrådets omlægningsplan

13.02.08-P00-2-25

Resumé

Forvaltningen anbefaler, at udrulningen af byrådets vedtagne omlægningsplaner forankres i den i sagen beskrevne strategi for lodsejerinvolvering. Strategien indebærer, at involveringen af lodsejerne i deres frivillige deltagelse i udrulningen af omlægningsplanerne tager udgangspunkt i en 3 deling af de nødvendige indsatser. En 3 deling, som afspejler forskellene i kvælstofudfordringerne i vandoplandene for de 3 grønne treparter, de forskellige naturgivne potentialer i oplandene og forskellene i oplandene i forhold til potentialer for opnåelse af gevinster ved udrulning af byrådets øvrige politikker i disse oplande.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til byrådet via landdistriktsudvalget

1. at de i sagen beskrevne bærende principper for lodsejerinvolvering vedtages som grundlag for implementeringen af omlægningsplanerne

Beslutning fra Landdistriktsudvalget, den 12. marts 2026, punkt 30:

For stemte Henning Munkholm Eriksen og Anne Hjortshøj. Imod stemte Erik Bo Andersen og Niels Jørgen Thomsen. Lars Søgaard og René Skaarup undlod at stemme.

Anne Hjortshøj begærede sagen i byrådet med standsningsret.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens beslutning.

Beslutning fra Byrådet, den 23. marts 2026, punkt 110:

Ændringsforslag om at sagen tilbagesendes til udvalget med henblik på fornyet stillingtagen blev godkendt.

19 for: B (1), C (2), E (1), F (5), I (1), O (3), Q (2), Æ (3), Ø (1)

12 imod: A (7), V (5)

Karen Lagoni (A) deltog som stedfortræder for Torben Hansen (A).

Beslutning

Henning Munkholm Eriksen stillede ændringsforslaget om at de 6 punkter i afsnittet "Strategi for lodsejerdialogen" udgår og afsnittet indledes derefter ud som nedenstående: Med udgangspunkt i de overfor beskrevne forhold vil det være afgørende.....osv.

Henning Munkholm Eriksen stillede ændringsforslaget om at punktet der begynder med: "at arealomlægningsprojekterne prioriteres" i afsnit "Strategi for lodsejerdialogen" slettes.

Ændringsforslagene indstilles godkendt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Randers byråd vedtog den 15. december 2025 den første grønne omlægningsplan for Randers Kommune. Se bilag 2.

Som udvalget er bekendt med, skal implementeringen af byrådets omlægningsplaner ske på frivillig basis i forhold til lodsejerne. Opgaven er dog lovpligtig for byrådet.

Dette indebærer, at såfremt ingen lodsejere i Randers kommune ønsker at deltage i arealomlægningsprojekter, så pålægges de øvrige byråd i de 3 oplande en større opgave, da kvælstofreduktionerne og klimamålene skal opnås henholdsvis indenfor hvert opland og nationalt.

Med den nye nationalt vedtagne kvælstofregulering af landbruget, vil landbruget blive pålagt at efterleve kvælstofkravet i 2027 på bedriftsniveau ved en statslig fastsættelse af en udledningskvote for kvælstof for hver bedrift til vandmiljøet som orienteret om på sidste landdistriktsudvalgsmøde (sag 14). Hvis der ikke gennemføres nogen arealomlægningsprojekter i et vandopland, sikrer udledningskvoten, at den nødvendige kvælstofreduktion til fjorden bliver opnået. For hvert omlægningsprojekt, der gennemføres, hæves kvælstofmængden for de tilbageværende landbrugsarealer i vandoplandet.

Endeligt skal forvaltningen minde om, at såfremt ejendommen fastholder produktionen på lavbundsarealer, vil der på disse arealer blive pålagt en CO₂ afgift fra 2028.

Strategi for lodsejerdialogen

Med udgangspunkt i de ovenfor beskrevne forhold og den af byrådet vedtagne klima-, miljø- og naturpolitik om:

1. at leve op til regeringens klimalov og de nationale målsætninger om at reducere udledningen af CO₂ og øvrige drivhusgasser samt øge optaget af CO₂ fra atmosfæren
2. at understøtte en bæredygtig fødevarerproduktion lokalt, hvor der ikke tabes næringsstoffer til vandmiljøet eller grundvandet
3. at etablere mere sammenhængende natur i kommunen forankret omkring bl.a. i Gudenåplanen.
4. at fremme en bæredygtig byudvikling med særlig fokus på mere og bedre natur også i byerne.
5. at bidrage til en øget biodiversitet i Danmark med særlig fokus på etableringen af en naturrig, sammenhængende og klimarobust Gudenådal og Randers Fjord.
6. en fortsat voksende andel af biodiversitetsskove i kommunen.

vil det være afgørende, at den fastsatte udledningskvote og lavbundsmålene først og fremmest opnås ved at Randers Kommune understøtter gennemførelsen af lavbunds- og vådområdeprojekter samt skovrejsning, da ændringer af produktion på den enkelte bedrift kun tilgodeser en kvælstofreduktion og ikke målene for CO₂-reduktion, mere og bedre natur og grundvandsbeskyttelse

Et forhold som yderligere understøttes af, at de allerede vedtagne aftaler i de 3 grønne treparter jf. sag nr. 16, 2026, hvor det er aftalt, at udpegningen af velegnede arealer til omlægning skal omfatte

- De mest effektive arealer mht. CO₂-tilbageholdelse
- De mest effektive arealer mht. kvælstofreduktion
- Arealer med de vigtigste og flest mulige synergieffekter mht. CO₂, kvælstof, biodiversitet og grundvand.
- Udtagning af arealer med flest mulige synergier sikrer, at alle målene nås og mindst muligt landbrugsareal samlet set udtages..

Dertil kommer, at Randers byråd har vedtaget (BY 31.3.25 sag 61), at der ønskes planlagt for udtagning af arealer i et omfang, som betyder, at en statslig kvælstofregulering på bedrifts niveau kan undgås i Randers kommune.

Samlet betyder dette, at forvaltningen anbefaler, at udgangspunktet for den forestående lodsejerinvolvering i implementeringen af byrådets omlægningsplan er:

- at lodsejerne understøttes bedst muligt i at gennemføre arealomlægningsprojekter indenfor de 3 vandoplande.
- at arealomlægningsprojekterne prioriteres så de i størst muligt omfang tilgodeser Byrådets Klima, natur og Miljøpolitik 2025-2029 samt Klimaplan om etablering af 9000 ha. skov i kommunen inden 2050.
- at udrulningen af arealomlægningsprojekterne tilpasses de særlige udfordringer og øvrige byrådsmålsætninger som findes i hvert af oplandene.
- at de aktive landbrugsforeninger i Randers kommune inviteres til møde med LDU for at få deres input til en effektiv implementering af omlægningsplanerne.

En sådan strategi vil overordnet for den enkelte bedrift betyde,

- at solidariske løsninger i vandoplandet fremmes, idet arealomlægningsprojekternes kvælstofreduktioner tilfalder alle bedrifter i oplandene således at udledningskvoten i oplandet hæves med de kg/tons som

- arealomlægningsprojekterne fjerner.
- at der ikke pålægges CO₂ afgifter på produktionsarealer i lavbundsområder.
- at vandlidende marker ikke længere indgår som produktionsarealer, men er erstattet af bedre jord eller sælges fra til samfundet og omdannes til natur.
- at arealomlægningen sker på basis af en samlet samfundsmæssig vurdering af gevinster og ulemper.

Vandoplandet til Randers Fjord, Grøn Trepert Randers Fjord

Alle de arealer, der via grundvand og vandløb leder vand til en bestemt fjord, betegnes et "vandopland". I vandoplandet til Randers Fjord kan kvælstof- og lavbunds målsætningerne nås ved arealomlægninger i Gudenådalene.

Da omlægningen af pumpedigelandene til natur er den mest effektive måde at opnå kvælstofreduktioner til fjorden på, spiller Randers Byråd en særlig afgørende rolle for at komme hurtigt i mål med kvælstofreduktionskravene i oplandet til Randers Fjord. Ingen andre steder i Gudenådalene findes så effektive arealer. Det betyder, at den omtalte markregulering hurtigt kan undgås i Randers Fjord-oplandet, hvis omlægningen af pumpedigelandene lykkes.

For Randers Fjord har byrådet udover arealudpegningerne i omlægningsplanen vedtaget følgende målsætninger som en del af klima-, natur- og miljøpolitikken:

- at etablere mere sammenhængende natur i kommunen forankret omkring bl.a. Gudenåplanen.
- at bidrage til en øget biodiversitet i Danmark med særlig fokus på etableringen af en naturrig, sammenhængende og klimarobust Gudenådal og Randers Fjord

Ovenstående betyder, at udrulningen af omlægningsplanen for Randers Fjord anbefales at tage udgangspunkt i en udrulning af Gudenåplanen og vil derfor omfatte bl.a.

- Etablering af vådområder/lavbundsprojekter ved Randers Fjord i pumpedigelandene.
- Etablering af Strandenge ved Randers Fjord.
- Etablering af våde enge og lavbundsprojekter i Gudenådalene.
- Etablering af stenrev i Randers Fjord.
- Etablering af sammenhængende høj kvalitets natur langs Gudenådalene.

Dertil kommer, som oplyst i sag nr. 16, 5 feb. 2026, at forvaltningen med udgangspunkt i Gudenåplanen og en tæt forankret dialog med de øvrige kommuner i Gudenåkomiteen har indledt en dialog med de store nationale naturfonde om at indgå i en strategisk samarbejde med dem om at sikre finansiering af en hurtig udrulning af Gudenåplanen i Randers Fjord, for hermed at opnå en ren og attraktiv fjord inden for 10 år.

Det anbefales derfor, at lodsejerdialogen forankres omkring følgende bærende principper:

- Lodsejerne inviteres til en dialog om arealomlægninger, der omhandler udrulningen af Gudenåplanen.
- Lodsejerdialogen forankres omkring lodsejermøder, hvor MTU og LDU sidder for bordenden sammen med landbrugsforeningerne.
- Lodsejerne inviteres til at deltage i fælles samarbejdsprocesser forankret indenfor Gudenåplanens geografi (inkl. Nørreådalene) mhp. at aftale arealomlægningerne.
- Forvaltningen afholder de individuelle lodsejermøder i det omfang, der er behov herfor evt. sammen med landbrugsforeningerne.
- Forvaltningen har løbende dialog med naturfondene for at sikre størst mulig økonomi til omlægningen i dette opland.
- Indsatsen koordineres med Miljø- og teknikudvalget som varetager ansvaret for Gudenåplanens udrulning.

Vandoplandet til Hjarbæk Fjord, Grøn Trepert Hjarbæk Fjord (Lovns Bredning)

Indsatserne i dette opland kan opdeles i ådalsprojekter og højjordsprojekter:

1) Arealomlægningsprojekter i Skalsådalene og de tilknyttede mindre ådale.

Arealomlægningsprojekterne her omfatter primært lavbundsprojekter, som er kendte projekttyper, der teknisk og juridisk vil kunne udrulles hurtigt. Det er forvaltningens oplevelse, at der er stor opbakning til gennemførelse af disse projekter hos landbrugsforeningerne. I dette delopland anbefales det derfor, at lodsejerdialogen forankres omkring følgende bærende principper:

- Lodsejerne med areal i ådalene inviteres til en dialog om arealomlægninger, der omhandler primært etableringen af lavbundsprojekter.
- Lodsejerdialogen forankres omkring lodsejermøder, hvor LDU sidder for bordenden sammen med landbrugsforeningerne.
- Lodsejerne inviteres til at deltage i fælles samarbejdsprocesser forankret omkring fælles gevinster ved omlægningsprojekterne.
- Forvaltningen afholder individuelle lodsejermøder i det omfang, der er behov herfor sammen med landbrugsforeningerne.

2) Arealomlægningsprojekter på højjorden

Som tidligere orienteret om forventes arealomlægningsprojekterne her at kunne omfatte klimaskovrejsning, minivådområder, eventuel etablering af VE-anlæg og etableringen af store sammenhængende naturområder (biodiversitetsskov, overdrev m.m.). Det igangværende arbejde med udarbejdelse af tematillæg til kommuneplanen for det åbne land forventes også at kunne medføre andre arealudpegninger i området, som kan påvirke lokaliseringen af de bedst egnede arealomlægningsprojekter på højjorden.

Forvaltningen forventer derfor i løbet af 2026 at fremlægge et mere konkret bud på lokaliseringen af arealomlægningsprojekterne på højjorden, hvorfor følgende bærende principper anbefales for lodsejerdialogen i dette delopland.

- Dialogen indledes først, når kommuneplantillæg for området vedrørende Grøn Trepert og det andet vedrørende energianlæg (energiplanen) er politisk behandlet.
- Lodsejerne med areal på højjorden inviteres til en dialog om arealomlægninger, der i første omgang omhandler mest mulig skovrejsning på højjorden i de udpegede områder for at beskytte bedst muligt mod næringsstofbelastning i ådalene og delvis i grundvandet og samtidigt skabe sammenhængende natur tilknyttet eksisterende natur, og energiproduktionsmuligheder overvejes såfremt de politiske beslutninger ift. kommuneplantillæg for vedrørende energianlæg (energiplanen) giver mulighed herfor.
- Lodsejerdialogen forankres omkring lodsejermøder, hvor LDU sidder for bordenden sammen med landbrugsforeningerne.
- Lodsejerne inviteres til at deltage i fælles samarbejdsprocesser forankret omkring fælles gevinster ved omlægningsprojekterne.
- Forvaltningen afholder de individuelle lodsejermøder i det omfang, der er behov herfor sammen med landbrugsforeningerne.

Vandoplandet til Mariager Fjord, Grøn Trepert Mariager Fjord

Vandoplandet til Mariager Fjord kan ligeledes opdeles i ådalsprojekter og højjordsprojekter:

1) Arealomlægningsprojekter i Kastbjerg Ådal og tilknyttede mindre ådale.

Som for Hjarbæk Fjord vil der i Kastbjerg Ådal kunne gennemføres lavbundsprojekter, der giver klima, kvælstof og naturgevinster. Mange af disse projekter er allerede igangsat forundersøgt af forvaltningen som del af den kommunale udrulning af de statslige vandplaner. Her oplever forvaltningen også en fortrinsvis positiv og konstruktiv dialog med lodsejerne for at få en fælles afklaring af, om projekterne kan gennemføres.

- De lodsejere med areal i ådalene, som ikke allerede deltager i en forundersøgelse inviteres til en dialog om arealomlægninger, der primært omhandler etableringen af lavbundsprojekter.
- Lodsejerdialogen forankres omkring lodsejermøder, hvor LDU sidder for bordenden sammen med landbrugsforeningerne.
- Lodsejerne inviteres til at deltage i fælles samarbejdsprocesser forankret omkring fælles gevinster ved omlægningsprojekterne.
- Forvaltningen afholder individuelle lodsejermøder i det omfang, der er behov herfor sammen med landbrugsforeningerne.

2) Arealomlægningsprojekter på højjorden

Som tidligere oplyst, forventes en arealomlægning på højjorden også at være nødvendig i Mariager Fjordoplandet. Som i Hjarbæk Fjord kan omlægningsprojekterne omfatte klimaskovrejsning, etableringen af store sammenhængende naturområder (biodiversitetsskov, overdrev m.m.), samt eventuel etablering af VE-anlæg.

I sag nr. 16, 5. feb. 2026 er udvalget informeret om, at der er faglig usikkerhed om, hvorvidt vandet løber til indre eller yder fjorden fra Kastbjerg Å, og at dette først afklares i løbet af 2026. I samme sag anbefalede forvaltningen derfor, at der i 2026 primært er fokus på udvikling af et samlet arealomlægningsprojekt på højjorden.

Forvaltningen anbefaler derfor at de bærende principper for lodsejerdialogen i dette delopland er,

- I 2026 udarbejder udvalget i tæt samarbejde med landbrugsforeningerne og mulige lodsejere, et samlet arealomlægnings-forprojekt for et sammenhængende naturområde med et meget højt potentiale for højkvalitetsnatur med stor biodiversitet.
- Forvaltningen afholder de individuelle lodsejermøder i det omfang, der er behov herfor sammen med landbrugsforeningerne i 2027.
- Forankret i ovenstående lodsejerdialog og forprojekt fremsendes arealomlægningsprojekter til statens godkendelse i 2027/2028.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Bilag

Økonomi og grøn trepart

Bilag 2 Omlægningsplan i Randers Kommune 2025

Punkt 43: Prioritering af grøn trepart projekter, hvor der søges samarbejde med naturfondene

13.02.08-P00-2-25

Resumé

Da den grønne trepart besluttede, at indarbejde gudenåplanens arealer i omlægningsplanen, blev udrulningen af den grønne trepart i Randers Fjord oplandet integreret i udrulningen af gudenåplanen. Det betyder, at i Randers Fjord oplandet skal de gennemførte projekter både sikre, at målsætningerne i den grønne trepart efterleves, men også at projekter bidrager til opfyldelse af visionen i gudenåplanen, nemlig at "Gudenåen og Randers Fjord er en levende åre, hvor vandhåndtering, naturbevaring, biodiversitet, rent vandmiljø og friluftsliv er kernefunktioner.

Da den grønne trepart kun delvist finansierer de tiltag, som er nødvendige for at tilgodese gudenåplanens målsætninger om en ren Randers Fjord, er det afgørende, at byrådet søger at indgå et tæt samarbejde med de nationale naturfonde om udrulning af de konkrete gudenåplan projekter.

En anden forudsætning for en succesfuld udrulning af gudenåplanen er indgåelsen af et tæt samarbejde med landbruget. Et sådan samarbejde anbefales etableret i regi af det eksisterende klimapartnerskab.

Det anbefales derfor, at de i sagen beskrevne og fremtidige gudenåplanprojekter søges igangsat sammen med de nationale naturfonde, samt at "klimapartnerskabet med landbruget" anmodes om at facilitere gennemførelsen af gudenåplanen og dermed omlægningsplanen i Randers Fjord oplandet.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at de i sagen anførte projekter søges igangsat i samarbejde med de nationale naturfonde.
2. at "Klimapartnerskabet med landbruget" anmodes om at optræde som facilitator for gennemførelse af de eksisterende og kommende projekter i Randers Fjordoplandet.
3. at udvalget udpeger 2 repræsentanter til at deltage i styregruppen for det eksisterende "Klimapartnerskab med Landbruget".

Beslutning

1. at godkendt
2. at godkendt
3. at Niels Jørgen Thomsen og René Skaarup udpeges til at deltage i styregruppen for det eksisterende "Klimapartnerskab med Landbruget".

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Randers Fjord er helt unik, idet fjorden adskiller sig fra de øvrige jyske østkyst fjorde ved at være et floddelta og ikke en traditionel fjord. Et forhold som blandt andet indebærer, at fjorden er lavbundet, tilføres store mængder sand og organisk materiale fra Gudenåens store opland helt naturligt og altid, samt har en meget stor vandudskiftning. Dertil kommer, at fjorden uden indgriben fra mennesker vil vende tilbage til den oprindelige naturtype, som er floddelta og kystlagune. Naturtyper som er kendetegnet ved en meget høj biodiversitet og frodighed.

Den store vandudskiftning på 8-10 timer indebærer, at Randers Fjord kan opnå høj økologisk (fysisk, kemisk, biologisk og klimamæssig) tilstand indenfor bare 10-15 år ifølge videnskabelig rapport fra Århus Universitet. En tidsperiode, som er blandt de korteste i Danmark, hvor andre af de danske fjorde vil tage fra 40 til flere hundrede år førend fjordene har opnået god økologisk tilstand og opleves som rene og indbydende.

Den grønne trepart sikre grundfinansieringen

Da den grønne trepart besluttede, at indarbejde gudenåplanens arealer i omlægningsplanen, blev udrulningen af den grønne trepart i Randers Fjord oplandet integreret i udrulningen af gudenåplanen. Det betyder, at i Randers Fjord oplandet skal de gennemførte projekter både sikre, at målsætningerne i den grønne trepart efterleves, men også, at projekterne bidrager til opfyldelse af visionen i gudenåplanen, nemlig at *"Gudenåen og Randers Fjord er en levende åre, hvor vandhåndtering, naturbevaring, biodiversitet, rent vandmiljø og friluftsliv er kernefunktioner"*

Da den grønne trepart kun delvist finansierer de tiltag som er nødvendige for også at tilgodese gudenåplanens målsætninger om en ren Randers Fjord, er det afgørende, at søge at indgå et tæt samarbejde med de nationale naturfonde om udrulning af de konkrete projekter i Randers Fjordoplandet (indenfor Gudenåplanens område). Som eksempel på samspillet mellem gudenåplanens vision og omlægningsplanen er, at hvis et naturprojekt alene finansieres af de statslige midler, så kan der etableres et vådområde, men hvis fondene lægger midler oveni de statslige midler, så kan der etableres en kystlagune. Vådområdet giver kvælstoffjernelse og lidt natur, Kystlagunen giver kvælstoffjernelse, meget høj naturkvalitet og store naturoplevelser.

Det anbefales, at de i sagen beskrevne og fremtidige projekter i Randers Fjordoplandet søges igangsat sammen med de nationale naturfonde, samt at det eksisterende "klimapartnerskab med landbruget" anmodes om at facilitere gennemførelsen af gudenåplanen.

Forudsætningerne for, at Randers Fjord indenfor så kort tid kan blive ren og indbydende med rent vand, laks, ørred, vandplanter, storke om meget mere, er således:

- at den af byrådet vedtagne Grøn trepart omlægningsplan gennemføres i henhold til de nationale målsætninger.
- at der gennemføres store sammenhængende naturprojekter i Randers Fjord oplandet og i selve fjorden.
- at det lykkedes at sammentænke Grøn Trepart projekterne og gudenåplanens store sammenhængende naturprojekter såvel fysisk som finansielt gennem tilskud til projekterne fra naturfondene.

Igangsatning af de første projekter

Forvaltningen har på basis af en indledende dialog med fondene aftalt, at nedenstående projekter er de mest modne projekter i Randers fjordoplandet og derfor de projekter, som fondene gerne indgår i en tæt dialog omkring for at afklare, om det vil være muligt for dem, at indgå i finansieringen af disse projekter, herunder skabe betingelser, hvor de berørte lodsejere oplever det som attraktivt at deltage.

- Støvringgård – Etablering af eng, strandeng og fjordlandskab (ca. 970 ha)
- Øster Tørslev – Kystlagune og skovlandskab (ca. 1.200 ha)
- Gudenå floddelta (ca. 1.600 ha)
- Genopretning af Gudenåen – stenstryg, den brede å og våde enge (ca. 1.300 ha).

For de anførte projekter gælder, at nøglelodsejere i projekterne er kontaktet og interesseret i en dialog omkring projekterne. Der er endnu ikke tilsagn fra lodsejerne om endelig deltagelse.

For flere, at projekterne indgår der tiltag, som søges finansieret af staten i grøn trepart regi. For alle projekterne gælder dog, at de tager udgangspunkt i gudenåplanens ambitioner og derfor er mere omfattende og med højere økologiske og friluftsmæssige ambitioner end det der kan finansieres i regi af den grønne trepart.

For at accelerere gennemførelsen af disse projekter anbefaler forvaltningen, at det eksisterende Klimapartnerskab med landbrugsforeningerne anmodes om at optræde som projektfacilitator i gennemførelsen af ovenstående projekter og kommende gudenåplans projekter. Klimapartnerskabet arbejder allerede i dag med projekter indenfor:

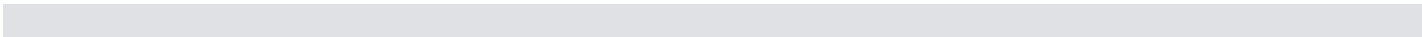
1. Udvikling af den enkelte bedrift i form af "Grønne udviklingsplaner"
2. Udtagning af jord i form af projekter vedrørende lavbund, vådområder og skovrejsning
3. Energiforsyning i form lokal biomasseproduktion mm. i Randers Kommune.

Nye politiske repræsentanter til klimapartnerskabet og koordinering med MTU

Forvaltningen oplyser, at i forrige byrådsperiode var Byrådet repræsenteret i klimapartnerskabet af 2 repræsentanter fra Miljø- og teknikudvalget. Da ansvaret for arbejdet med den grønne trepart er forankret i Landdistriktsudvalget anbefales det, at der udpeges 2 repræsentant fra udvalget til at repræsentere byrådet i partnerskabet.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen

Punkt 44: Årlige informationsmøder om områdefornyelse i Mellerup

01.11.20-P20-1-21

Resumé

I forbindelse med områdefornyelsen gennemføres der løbende inddragelses-, dialog- og informationsmøder. I den forbindelse planlægger forvaltningen at afholde årlige informationsmøder for borgerne i Mellerup. Forvaltningen foreslår, at udvalget tager stilling til, i hvilket omfang de ønsker at deltage i disse møder.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at udvalget tager stilling til, i hvilket omfang de ønsker at deltage i de årlige informationsmøder i Mellerup i forbindelse med områdefornyelsen.

Beslutning

Landdistriktsudvalget ønsker at modtage en kalenderinvitation til de årlige informationsmøder og vil deltage, hvis det er muligt

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

I områdefornyelserne gennemføres der løbende inddragelses-, dialog- og informationsmøder. Forvaltningen tilrettelægger processerne individuelt for hver enkel områdefornyelse. I den igangværende områdefornyelse i Mellerup planlægger forvaltningen at afholde årlige informationsmøder.

Formålet med møderne er at give en generel status på områdefornyelsen samt en gennemgang af de enkelte delprojekter. Den løbende orientering af borgerne er en vigtig del af at skabe lokal forankring og sikre, at projekterne udvikles i et samarbejde mellem borgerne og kommunen. I forbindelse med den nye konstituering er det besluttet at styrke samarbejdskulturen og borgerdialogen mellem borgere og byråd.

Forvaltningen foreslår derfor, at udvalget tager stilling til, i hvilket omfang de ønsker at deltage i de årlige informationsmøder i Mellerup i forbindelse med områdefornyelsen.

Forvaltningen foreslår, at de faglige oplæg varetages af forvaltningen, mens udvalget byder velkommen, viser politisk opbakning og lytter til de lokale perspektiver.

I takt med gennemførelsen af de enkelte områdefornyelser afholdes der forskellige former for borgerinddragelse og information. Udvalget kan derfor forvente at få forelagt flere lignende sager, indtil der er fastlagt en praksis for udvalgets deltagelse i borgermøder.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Punkt 45: Byfornyelsesplan for Randers Kommunes landdistrikt 2026

01.11.00-G01-1-19

Resumé

Landdistriktsudvalget igangsatte i foråret 2025 en proces for en ny byfornyelsesplan og udpegning af områdefornyelser. Forslag til byfornyelsesplanen lægges nu frem til godkendelse.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til byrådet via landdistriktsudvalget og økonomiudvalget,

1. at Sødring-Udbyhøj, Fårup og Værum udpeges til områdefornyelse
2. at byfornyelsesplanen for Randers Kommunes landdistrikt godkendes

Beslutning

1. at godkendt
2. at godkendt

Udvalget indstiller at forvaltningen udarbejder forslag til en budgetmodel for drift af områdefornyelsesprojekter.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget igangsatte den 13. marts 2025 en proces for udarbejdelsen af en ny byfornyelsesplan for Randers Kommune. Udvalget besluttede samtidig, at udpegningen af nye områdefornyelser skulle ske gennem en åben ansøgningsproces.

Udarbejdelsen af planen er sket på baggrund af drøftelser i landdistriktsudvalget, herunder inspirationsoplæg, ansøgninger fra landsbyer samt stillingtagen til indsatser i den nye byfornyelsesplan.

Planens indhold

Formålet med planen er at fastlægge en strategisk retning for byfornyelse i kommunens landdistrikt, understøtte udviklingen af levedygtige landsbyer samt sikre gode boligsociale forhold, attraktive nærmiljøer og vækst. Indsatserne har desuden til formål at styrke de sociale rammer for fællesskabet for de borgere, der allerede bor i landsbyerne, understøtte ildsjæle og frivillige i deres udviklingsinitiativer samt synliggøre landdistriktets mange kvaliteter.

Byfornyelsesplanen beskriver, hvor og hvordan Randers Kommune forventer at gennemføre byfornyelse i landdistriktet. Planen indeholder en rækkefølgeplan for områdefornyelse, herunder udpegning af nye områder, samt indsatser for bygningsforbedring af private ejerboliger, frivillig nedrivning og etablering af grønne friarealer.

Udpegning af nye områdefornyelser

Da der i disse år gennemføres flere igangværende områdefornyelser, udgør byfornyelsesplanen både en fortsættelse af eksisterende projekter i Albæk, Mellerup, Havndal, Asferg og Ålum samt udpegning af nye byer til fremtidige områdefornyelser.

På udvalgsmødet den 10. september 2025 drøftede landdistriktsudvalget udpegningen af nye områdefornyelser blandt ti ansøgende byer. I drøftelserne lagde udvalget vægt på at kunne igangsætte flere projekter, sikre en geografisk spredning samt understøtte samarbejdet med lokale ildsjæle.

- Udvalget besluttede at udpege Sødring-Udbyhøj til områdefornyelse med afsæt i byens demografiske udfordringer. Udvalget lagde herudover vægt på, at Udbyhøj rummer et turismepotentiale.
- Udvalget besluttede at udpege Fårup til områdefornyelse, idet der var enighed om, at byen har behov for et løft og samtidig rummer potentiale for yderligere vækst og udvikling.
- Udvalget besluttede at udpege Værum til områdefornyelse med henblik på at understøtte de aktive ildsjæle og bygge videre på det momentum, som byen aktuelt oplever.

Forvaltningen gør opmærksom på, at alle tre områdefornyelser ikke forventes at kunne igangsættes før fra 2028, idet forvaltningens ressourcer er bundet til igangværende og tidligere politisk besluttede områdefornyelser. Blandt de tre nyudpegede områder igangsættes områdefornyelsen i Sødring-Udbyhøj først. Rækkefølgen for de efterfølgende indsatser i Værum og Fårup fastlægges løbende i takt med den nærmere afklaring af ressourcer og fremdriften i de øvrige igangværende projekter. Det forventes, at områdefornyelsen i Sødring-Udbyhøj kan igangsættes i 2028.

Som følge af den nye byrådskonstituering er beslutningskompetencen vedrørende byfornyelse nu fordelt mellem to udvalg. Nærværende forslag til byfornyelsesplan omfatter derfor udelukkende byfornyelse i kommunens landdistrikt, som hører under landdistriktsudvalgets ressortområde. Strategier og planer for byfornyelse i Randers by behandles fremover i erhvervs- og planudvalget.

Økonomi

Der forventes en statslig pulje til refusion på minimum 1 mio. kr. årligt. Det er Randers Kommune, der prioriterer og fordeler det statslige tilskud til konkrete projekter. Det er en betingelse for den statslige refusion, at midlerne anvendes i byer med under 4.000 indbyggere, og at kommunen yder medfinansiering.

Til kommunal medfinansiering er der 4,0 mio. kr. i 2026, 3,6 mio. kr. i 2027, 3,8 mio. kr. i 2028 samt 1,7 mio. kr. i 2029 til Pulje til byfornyelsesprojekter. Derudover er der i 2025 afsat 3,8 mio. kr. til den nye byfornyelsesplan. Randers Kommunes midler er 95 % lånefinansierede.

På baggrund af ovenstående forventes det, at der kan igangsættes nye byfornyelsesprojekter for ca. 16,9 mio. kr. i perioden 2026-2029. Overslaget er forbundet med usikkerhed, idet både kommunale og statslige budgetter kan ændre sig. Det anbefales derfor, at byfornyelsesplanen afspejler denne usikkerhed.

Drift og vedligehold

En områdefornyelse er et anlægsprojekt, og byfornyelsesmidlerne kan i henhold til byfornyelsesloven ikke anvendes til almindelige kommunale kerneopgaver, herunder drift og vedligehold. Der er ikke afsat særskilte midler i kommunens budget til løbende drift og vedligehold af områdefornyelsesprojekterne.

Bilag

Byfornyelsesindsats 2026_enkeltsidet

Punkt 46: Dialogmøder om områdefornyelse i de nyudpegede landsbyer

01.11.00-G01-1-19

Resumé

Landdistriktsudvalget besluttede den 10. september 2025, at byerne Sødring-Udbyhøj, Fårup og Værum skal udpeges til fremtidig områdefornyelse. Områdefornyelserne opstartes i takt med at igangværende områdefornyelser afsluttes. Forvaltningen forventer tidligst at kunne igangsætte områdefornyelserne i 2028. Forvaltningen foreslår derfor, at der afholdes et dialogmøde med udvalgte lokale repræsentanter, og at landdistriktsudvalget deltager.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning
2. at udvalget tager stilling til i hvilket omfang de ønsker at deltage i dialogmøder med borgerne i de udpegede landsbyer, Værum, Sødring-Udbyhøj samt Fårup

Beslutning

1. at taget til efterretning.
2. at landdistriktsudvalget ønsker at modtage en kalenderinvitation til dialogmøderne og vil deltage, hvis det er muligt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget besluttede den 10. september, at byerne Sødring-Udbyhøj, Fårup og Værum udpeges til områdefornyelse. Udvalget besluttede endvidere, at områdefornyelsen i Sødring-Udbyhøj prioriteres og igangsættes som den første af de nyudpegede områdefornyelser.

Forvaltningen er aktuelt i gang med gennemførelsen af områdefornyelserne i Albæk, Asferg, Havndal, Mellerup og Ålum. Forvaltningens ressourcer er derfor bundet til realiseringen af de igangværende projekter. De nyudpegede områdefornyelser kan således først igangsættes i takt med, at de igangværende områdefornyelser afsluttes.

Forvaltningen forventer at kunne igangsætte områdefornyelsen i Sødring-Udbyhøj i 2028 og herefter områdefornyelserne i enten Værum eller Fårup. Der vil således være en periode, før de nye områdefornyelser kan påbegyndes.

Erfaringer viser, at det er væsentligt at forventningsafstemme med byernes borgere forud for igangsætningen. Det er vigtigt at tydeliggøre, hvilken tidshorisont borgerne kan forvente, samt hvilken proces de står overfor.

Forvaltningen vil derfor invitere til et kaffemøde i hver af de tre byer. Til møderne inviteres de lokale repræsentanter, der har ansøgt om områdefornyelse på vegne af byen, samt øvrige lokale ildsjæle. Formålet er at give borgerne en tilbagemelding på deres ansøgning, orientere om den overordnede ramme for områdefornyelsen samt præsentere den forventede tidsplan og proces. Møderne giver samtidig borgerne mulighed for at stille opklarende spørgsmål og indlede en dialog om de kommende områdefornyelser i en uformel ramme.

I forbindelse med den nye konstituering, gældende fra 1. januar 2026, er det besluttet at styrke samarbejdskulturen og borgerdialogen mellem borgere og byråd.

På den baggrund foreslår forvaltningen, at udvalget deltager i dialogmøderne sammen med repræsentanter fra forvaltningen. Forvaltningen vil facilitere møderne, som vil blive afholdt i en uformel ramme uden fastlagt dagsorden.

I forbindelse med udarbejdelsen af programmerne for de kommende områdefornyelser fra 2028 og frem vil der blive gennemført en række formelle borgermøder og workshops. Her vil der være mulighed for politisk deltagelse i en mere formel ramme, hvor udvalget sammen med lokale interessenter kan drøfte de konkrete prioriteringer og projektforslag, der skal danne grundlag for de endelige programmer. Denne proces faciliteres ligeledes af forvaltningen.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Punkt 47: Status på landsbypuljen

00.05.00-P35-13-25

Resumé

Landdistriktsudvalget har siden 2016 uddelt Landsbypuljen til projekter eller aktiviteter i kommunens landdistrikter. Denne sag giver en status på de midler, der er blevet uddelt fra landsbypuljen siden 2016.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning
2. at der udarbejdes et samlet overblik over uddelingen af midler på landdistriktsudvalgets ressortområde

Beslutning

1. at taget til efterretning.
2. at godkendt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget har siden 2016 uddelt Landsbypuljen til projekter eller aktiviteter, der skaber udvikling i kommunens landdistrikt.

I Landsbypuljen kan der søges støtte til projekter såsom anlægsprojekter og aktiviteter. Der kan desuden søges midler til forprojekter, som ligger forud for den egentlige projektgennemførelse. Dette kan eksempelvis omfatte udarbejdelsen af tegningsmateriale samt opkøb af jord, herudover kan der søges støtte til procesaktiviteter, der understøtter en lokal udviklingsproces med fællesskabet som omdrejningspunkt. Det kan blandt andet være udarbejdelse af en udviklingsplan eller etablering af lokale råd.

Landsbypuljen kan søges af alle ansøgere med projekter, der har et almennyttigt formål. Puljen henvender sig dog primært til kommunens foreninger og forsamlingshuse i landdistrikterne.

Landsbypuljen uddeles to gange årligt gennem to ansøgningsrunder med ansøgningsfrist den 1. april og den 1. november. Forvaltningen forelægger herefter de indkomne ansøgninger for Landdistriktsudvalget sammen med en vurdering baseret på de af udvalget vedtagne vurderingskriterier. Vurderingskriterierne fremgår af bilag 1. På denne baggrund træffer udvalget beslutning om, hvilke ansøgninger der meddeles tilsagn. Efter modtagelse af tilsagn har ansøger to år til at gennemføre projektet.

Uddeling af midler

Landdistriktsudvalget har siden 2016 uddelt midler fra Landsbypuljen til 203 projekter/aktiviteter på tværs af kommunens landdistrikter. I alt er der uddelt 14.835.400 kr.

Den geografiske fordeling af midler varierer på tværs af kommunen, hvor nogle byer har modtaget flere tilsagn end andre. Øster Bjerregrav har modtaget flest tilsagn med 12, mens byer som Lem, Råbjerg og Årsløv hver kun har modtaget ét tilsagn. Den økonomiske fordeling varierer ligeledes, Øster Bjerregrav har f.eks. modtaget tilsagn for cirka 1,3 mio. kr. fordelt på 12 ansøgninger, mens Havndal har modtaget tilsagn for cirka 600.000 kr. fordelt på ti ansøgninger.

Der kan, som beskrevet ovenfor, uddeles midler til procesaktiviteter, forprojekter, projekter og borgerbudgettering. I regi af Landsbypuljen er der uddelt midler til 0 procesaktiviteter, 15 forprojekter, 184 projekter og 4 borgerbudgetteringer. Af de 184 projekter vedrører 86 renovering eller vedligeholdelse af blandt andet forsamlingshuse, 65 vedrører nye anlægsprojekter og 33 vedrører aktiviteter.

Et samlet overblikskort over projekternes geografiske placering samt et skematisk overblik er vedlagt som bilag.

Aktuelle projekter

I februar 2026 er 38 af de 203 projekter fortsat under udarbejdelse og har endnu ikke fået udbetalt deres midler. De aktive projekter har en samlet tilsagnsværdi på cirka 2,8 mio. kr., og de tidligst tildelte projekter har været aktive siden 2024.

Forvaltningen foreslår, at der udarbejdes et samlet overblik over Landdistriktsudvalgets uddeling af midler inden for udvalgets ressortområde, som ikke kun indeholder Landsbypuljens projekter/aktiviteter, men også øvrige uddelinger. Overblikket skal synliggøre projekttyper samt deres geografiske fordeling og give udvalget et styrket grundlag for at arbejde strategisk med udviklingen af kommunens landdistrikter.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Bilag

kriterier-for-landsbypuljen-2025

Oversigt over fordeling af Landsbypuljen 2015-2025

Landsbypuljen-2015-2025-Kort

Punkt 48: Analysepunkter til lokal landdistriktsredegørelse

01.00.00-G01-15-20

Resumé

Landdistriktsudvalget besluttede på udvalgmødet den 8. oktober, at der skal udarbejdes en ny lokal landdistriktsredegørelse og at denne skal udføres af et eksternt konsulentfirma.

Udvalget anmodede desuden forvaltningen om at udarbejde en opfølgende sag, hvor forslag til analysepunkter til den nye lokale landdistriktsredegørelse præsenteres.

Med denne sag skal udvalget således tage stilling til, hvilke analysepunkter der skal indgå i den nye lokale landdistriktsredegørelse.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at udvalget udvælger hvilke analysepunkter, der skal indgå i den lokale landdistriktsredegørelse.

Beslutning

Godkendt.

Udvalget ønsker, at data om antal frivillige, antal borgere på overførselsindkomst samt antal arbejdspladser indgår, og at medtagelsen af bestemte datas udvikling undersøges.

Udvalget beslutter, at kommunens egne data skal indgå i analysen.

Udvalget anmoder forvaltningen om at indarbejde dataene i kommunens webkort.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

På landdistriktsudvalgets møde den 6. februar 2025 anmodede udvalget forvaltningen om at udarbejde et overblik over de omkostninger og ressourcer, der vil være forbundet med at udarbejde en redegørelse for kommunens landdistrikter.

Forvaltningen har siden præsenteret udvalget for en vurdering af de nødvendige ressourcer og økonomiske omkostninger ved opgaven.

På udvalgmødet den 8. oktober fremlagde forvaltningen tre muligheder for udarbejdelsen af en ny lokal landdistriktsredegørelse. Her blev det besluttet, at der skal udarbejdes en ny lokal landdistriktsredegørelse, og at denne skal udarbejdes af et eksternt konsulentfirma. Her blev det vurderet at omkostningerne for analysen vil koste cirka 100.000 kr. alt efter hvilke analysepunkter, der skal indgå i den.

I forbindelse med beslutningen om, at der skal udarbejdes en ny lokal landdistriktsredegørelse, anmodede udvalget forvaltningen om at undersøge muligheden for, at udvalget selv kan udvælge de analysepunkter, der skal indgå i analysen.

Udvalget skal derfor med denne sag tage stilling til, hvilke analysepunkter der skal indgå i analysen.

Analysepunkter

Nedenfor fremgår et udkast til forskellige analysepunkter, der kan indgå i en lokal landdistriktsredegørelse på baggrund af fremsendte eksempler fra et eksternt konsulentfirma på baggrund af den Regional- og landdistriktpolitiske redegørelse 2024.

Demografi og befolkningsudvikling

- Befolkningstal
- Gennemsnitsalder/fordeling på aldersgrupper
- Fødselsoverskud (nyfødte fratrasket døde)
- Nettotilflytning (tilflyttede fratrasket fraflyttede)

Boliger og bosætning

- Kvadratmeterpriser (for parcel- og rækkehuse samt ejerligheder)
- Antal boligsalg for parcel- og rækkehuse samt ejerligheder
- Boliger uden CPR-tilmeldte personer (tomme boliger)

Uddannelse

- Antal børn i skolealderen 6-16 år
- Andel privat- og friskoleelever
- Antal unge i alderen 16-19 år
- Dimittender fra erhvervskompetencegivende uddannelser (erhvervsuddannelser og videregående uddannelser)
- Højest fuldførte uddannelse

Beskæftigelse og erhverv

- Beskæftigelsesgrad
- Beskæftigedes fordeling på brancher
- Andelen af familier med bil
- Pendlingsafstand for ind- og udpendlere

Sundhed og civilsamfund

- Butikker i detailhandelsbranchen (butikker, hvor der er beskæftigede)
- Dagligvarebutikker (butikker, hvor der er beskæftigede)
- Medlemmer af idrætsforeninger
- Antal personer med mindst én kronisk sygdom
- Antal speciallæger (opgjort på arbejdssted)

Øvrige

- Boligtyper (fx etageboliger og parcelhuse)
- Ejerforhold (ejer, lejer eller andel)
- Boligalder
- Indkomst
- Antal kontakter til almen praktiserende læge

Forvaltningen foreslår, at analyserapporten skal indeholde de foreslåede datapunkter, for at give et strategisk grundlag for den fremtidige planlægning.

Den endelige pris på redegørelsen vil afhænge af, hvor mange og hvilke analysepunkter, der vælges til at indgå i redegørelsen. For eksempel kan nogle af analysepunkterne ikke indhentes via Danmark Statistik, hvilket vil kræve merarbejde i forbindelse med fremskaffelsen af data.

Hvis der ønskes tilføjet yderligere analysepunkter til redegørelsen, vil muligheden afhænge af tilgængeligheden af data på området, og prisen herfor vil tilsvarende afhænge af denne tilgængelighed.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Efter udvælgelsen af analysepunkter, vil der skulle indhentes et tilbud fra et konsulentfirma, før udgiften kendes. Tilbudsprisen vil blive fremlagt i en efterfølgende sag til godkendelse.

Punkt 49: Besigtigelsestur 2026

00.05.00-P35-4-26

Resumé

Landdistriktsudvalget præsenteres for et forslag til en besigtigelsestur i 2026. Udvalget må, der borgerne og ser projekter, der har fået støtte fra landdistriktsudvalget.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at de beskrevne rammer for afvikling af besigtigelsesturen 2026 godkendes
2. at datoen for besigtigelsesturen godkendes
3. at udgifterne til turen afholdes indenfor udvalgets budget

Beslutning

Godkendt.

Forvaltningen udarbejder et endeligt program for besigtigelsesturen, som sendes til godkendelse ved formanden og næstformanden for landdistriktsudvalget.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Landdistriktsudvalget har tradition for årlig gang årligt at afholde en besigtigelsestur, hvor udvalget besøger nogle af de projekter, det har ydet støtte til. De seneste år har turen enten været aflyst eller erstattet af en fællestur med LAG Randers-Favrskovs bestyrelse.

Forvaltningen foreslår, at der afholdes en besigtigelsestur i 2026.

Udvalget har givet udtryk for et ønske om fremover at afholde besigtigelsesturen i forbindelse med et udvalgsmøde. Forvaltningen foreslår derfor, at besigtigelsesturen afholdes i forbindelse med Landdistriktsudvalgets møde den 11. juni, som er det næste udvalgsmøde, der skal afholdes i landdistrikterne.

Forvaltningen foreslår, at besigtigelsesturen starter kl. 15.00 fra Laksetorvet og afsluttes samme sted cirka kl. 21.00.

Forvaltningen foreslår følgende bruttoliste over projekter, der kan besøges. Der har endnu ikke været dialog med projekterne om et eventuelt besøg.

By/sted	Projekt
Mejlby	Mejlby Aktivitetsplads
Gimming	Fremtidens Forsamlingshus
Råby Kjeller	Randers Fjord Stien
Udbyhøj	Kanonbøden og Naturpark Randers Fjord
Udbyhøj	Stenrev i Randers Fjord
Mellerup	Forprojekt til renovering af

Å

Åkonomi

Der forventes udgifter til transport og forplejning på 5.000 kr. Udgifterne afholdes inden for udvalgets budget.

Punkt 50: Drøftelse af plansager uden for Randers

01.02.00-A26-1-23

Indstilling

Til drøftelse.

Beslutning

Drøftet.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Punkt 51: Sagsstyringsliste pr. 27. marts

00.01.00-A00-35-25

Resumé

Orientering om forventede sager til de kommende landdistriktsudvalgs møder.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget,

1. at orienteringen om forventede kommende sager tages til efterretning.

Beslutning

Taget til efterretning.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har udarbejdet en oversigt over forventede sager til de næstkommende møder i udvalget. Dette sker med henblik på at give udvalget et bedre indblik i de kommende sager.

Uddeling af Landsbypuljen 1. runde 2026
Uddeling af driftstilskud til foreninger
Status på Naturpark Randers Fjord
Tilskud til udlejning af forsamlingshuse
Årets ildsjæl og årets initiativ 2025
Stistrategi - forankret i Gudenåstien
Status på Randers Fjord Stien
Drøftelse af landdistriktsudvalgets budget 2027-2030
Landdistriktsudvalgets besigtigelsestur
Budgetopfølgning pr. 31. marts 2026
Områdefornyelse Albæk - Afslutning
Landdistriktsudvalgets forslag og prioriteringer til budget 2027-2030
Myndighedsgodkendelse af Alling Å reetableringen

Forvaltningen gør opmærksom på, at der kan forekomme ændringer.

Hertil kommer temadrøftelser om,

- Fremtidens Randers i Landdistrikter
- Vandløbsområdet

Forvaltningen forventer at landdistriktsudvalgets møde i august afholdes ved Fussingø Slot, i oktober i Ålum og i december afholdes som et fællesmøde med LAG Randers-Favrskov.

Forvaltningen gør opmærksom på, at der kan forekomme ændringer.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved beslutningen.

Punkt 52: Anmodning fra Henning Munkholm Eriksen, Liberal Alliance vedr. klimasikring i landdistrikterne

00.01.00-G01-30-26

Indstilling

Sagen forelægges til beslutning.

Beslutning

Godkendt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Sagsfremstilling

Henning Munkholm Eriksen har i mail af d. 6. marts fremsendt følgende:

"René Skaarup (DD) og jeg ønsker følgende diskuteret på kommende LDU møde:

Klimasikring i landdistrikterne – muligheder for kommunal understøttelse af borgere og lokale fællesskaber

Indstilling

At Landdistriktsudvalget i Randers Kommune beslutter at anmode forvaltningen om at udarbejde en redegørelse, der belyser:

1. Hvilke **muligheder Randers Kommune har for at understøtte private borgere og lokale fællesskaber i landdistrikterne i arbejdet med klimasikring mod oversvømmelser.**
2. Hvilken **lovgivning og myndighedsramme** der gælder på området, herunder kommunens muligheder og begrænsninger i forhold til støtte til private klimatilpasningstiltag.
3. Hvilke **eksisterende tilskuds- og støtteordninger** der kan være relevante for borgere, lodsejere, borgergrupper og digelag.
4. Hvordan borgere i landdistrikterne **praktisk kan arbejde med klimasikring i samarbejde med kommunen**, herunder forslag til udarbejdelse af en kort guide eller vejledning til lokale initiativer.

Sagsfremstilling

Flere områder i landdistrikterne i Randers Kommune er udsat for risiko for oversvømmelser i forbindelse med høj vandstand, stormflod og øgede nedbørsmængder. Det gælder blandt andet områder langs Randers Fjord, Gudenåen samt andre lavtliggende eller vandnære områder i kommunen.

Klimaforandringer forventes i de kommende årtier at øge risikoen for oversvømmelser fra både hav, fjord, vandløb og kraftige regnhændelser. I mange landdistrikter ligger boliger, landbrugsejendomme og andre værdier i områder, hvor borgere i høj grad selv står med ansvaret for at iværksætte forebyggende tiltag.

I flere dele af landet arbejdes der med lokale løsninger såsom etablering af digelag, fælles diger, terrænregulering, pumpeløsninger eller andre former for lokal klimasikring. Mulighederne for at gennemføre sådanne tiltag afhænger imidlertid af både lovgivning, organisering blandt lodsejere samt adgang til finansiering og støtteordninger.

Det kan være vanskeligt for borgere og lokale initiativgrupper at navigere i de gældende regler og muligheder. Der kan derfor være behov for et bedre overblik over:

- kommunens rolle og handlemuligheder
- relevant lovgivning og myndighedsforhold
- eksisterende støtte- og tilskudsordninger

- *praktiske modeller for organisering af lokale initiativer*

Udvalget ønsker derfor, at forvaltningen udarbejder en samlet redegørelse, der kan give et overblik over mulighederne for at understøtte klimasikring i landdistrikterne.

Redegørelsen kan blandt andet inddrage erfaringer fra relevante myndigheder og samarbejdspartnere, herunder fx Kystdirektoratet, Miljøstyrelsen og Realdania, samt eksisterende erfaringer fra andre kommuner.

Redegørelsen bør desuden belyse relevante samarbejdsformer mellem kommunen og lokale aktører såsom digelag, lodsejerforeninger eller borgergrupper.

*Som en del af arbejdet ønskes det undersøgt, om der kan udarbejdes en **kort og praksisnær guide til borgere i landdistrikterne**, der beskriver:*

- *hvordan man kan organisere sig lokalt*
- *hvilke myndigheder der skal inddrages*
- *hvilke tilskudsordninger der kan søges*
- *hvordan man kan samarbejde med kommunen om klimatilpasning*

Formålet er at gøre det lettere for borgere i udsatte landdistrikter at arbejde aktivt med klimasikring og samtidig skabe et klart overblik over kommunens muligheder for at understøtte sådanne initiativer.

Økonomi

Sagen har på nuværende tidspunkt ingen direkte økonomiske konsekvenser. Eventuelle økonomiske forhold vil blive belyst i forbindelse med forvaltningens redegørelse.

Lovgrundlag

Lovgrundlaget for klimatilpasning og oversvømmelsesbeskyttelse berører blandt andet bestemmelser i kystbeskyttelsesloven, vandløbsloven samt relevant miljø- og planlovgivning. Dette vil blive nærmere belyst i redegørelsen.

Videre proces

Hvis udvalget godkender indstillingen, anmodes forvaltningen om at udarbejde redegørelsen og forelægge den for udvalget på et kommende møde.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser for beslutningen.

Punkt 53: Lukket: Kondemnering af bolig

01.11.34-G01-58-25

Punkt 54: Forvaltningen og formanden orienterer

00.01.00-G01-49-23

Beslutning

Intet særskilt at berette.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.

Punkt 55: Digital underskrift for tilstedeværelse

00.01.00-G01-49-23

Indstilling

Forvaltningen indstiller til landdistriktsudvalget

1. at der underskrives digitalt for tilstedeværelse på mødet.

Beslutning

Godkendt.

Christian Engelbrecht Pedersen deltog ikke i sagens behandling.

Henrik Hove deltog som stedfortræder for Niels Jørgen Thomsen.